

SLUJIREA CA FUNCȚIUNE ESENȚIALĂ A BISERICII

Pr. Prof. Dr. Florin PÂRCĂLABU
Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Huși

Abstract

The word of God is creative power, it is both word and deed or action. The mission must be understood as God's plan to be with the man and to save him, the man knowing God. The divine word remains as an insubstantial reality, always full of new and profound meanings and is preserved in Holy Scripture and Holy Tradition.

Keywords: evangelism, mission, divine word, apostleship, parochial spirituality.

Constatăm că reprezentanți ai grupărilor sectare afirmă, cu oarecare sentiment de satisfacție, că Bisericile Ortodoxe au devenit un sol fertil pentru proliferarea comunităților formate din adepții lor. În România actuală, ne confruntăm cu prozelitismul neo-protestant și sectar pseudo-religios¹. În strategia prozelitistă a acestor grupări sectare, zelul ortodocșilor, despre care spun că sunt „creștini prin naștere, nu prin convertire”, ocupă un loc important. Acest fenomen cunoaște azi o evoluție distructivă în multe țări ortodoxe. Strategia sectelor fundamentaliste implică nu numai „contrabanda” cu Bibliei, în versiuni deformate, peste frontierele unei țări, sau încălcarea violentă a limitelor toleranței misionare, promovarea unor martiri falși, ci merge mână în mână cu presiunea politică, cu relativizarea valorilor culturale naționale, cu spiritul antiecumenic, cu lipsa de participare, deliberată, la viața socială și culturală a țării unde se plantează. Se știe că dependența financiară, culturală și politică de agențiile străine este singura cauză de proliferare și de supraviețuire a acestor secte, în anumite țări.

De aceea, preotul trebuie să ajute parohia să-și cristalizeze răspunsul acesta eclesial. Zicem răspuns, deoarece nu este vorba

¹Pr. lect. dr. Gheorghe Istodor, *Misiunea creștină ca activitate practică și permanentă a Bisericii*, Editura Sigma, București, 2006, p. 155.

doar de o simplă atitudine sau metodă față de secte, ci de însăși natura credinței și a Bisericii. Preotul nu se poate refugia într-o atitudine pasivă tolerantă, nici să recurgă la o metodă apologetică sau la un răspuns dogmatic. Preotul trebuie să antreneze parohienii să dea un răspuns viu comunitar, care se degajă din toate activitățile ei interne și extreme, iar odată cu încorporarea lor în Biserica lui Hristos, au datoria s-o asume și s-o trăiască firesc și responsabil². Înainte de a face aceasta, preotul trebuie să aprofundeze pentru el însuși înțelegerea modului de a trăi și de a mărturisi pe Hristos într-un context cultural și social nou.

Este vorba, mai întâi, de însănătoșirea și întărirea organismului propriu parohial acolo unde este slăbit, dându-se atenție nu numai calității vieții creștinilor, ci și dinamicii instituționale a parohiei.

Dinamizarea organismului parohial presupune întărirea sentimentului de apartenență la comunitatea eclezială. Parohia nu este instituție de prestații liturgice și ritualuri private. Ea este manifestarea văzută a vieții în Hristos. Ea este mediul în care Evanghelia este trăită de credincioși în ansamblul lor. Preotul și fiecare credincios trebuie să se supună acestei discipline comunitare parohiale, mai ales astăzi când pentru mulți credincioși credința în Hristos este o moștenire formală. Se poate vorbi de o spiritualitate parohială, în care este vorba nu numai de calitățile personale ale preotului și ale credincioșilor, ci și de felul în care aceștia înțeleg obligațiile parohiale ale lor și ale semenilor lor. În acest sens, trebuie să fie subliniat faptul că Liturghia face parte din această disciplină comunitară parohială, fiind cea mai autentică manifestare a apartenenței la trupul Bisericii. Astăzi ne aflăm în fața unor exigențe misionare noi, de necesitate a transmiterii tradiției celei sănătoase către generația tânără și de recreștinare a societății secularizate³.

Misiunile sunt esențiale Bisericii, Biserica fiind misionară în ființa ei. Misiunea este identificată, mai curând, cu ideea de *trimitere*, adică de ieșire din Biserică în lume, pentru a evangheliza și converti.

² Cristian Sonea, *Apostolat și responsabilitate. O viziune teologică asupra misiunii laicului*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015, p. 19.

³ P.F. Teoctist, *Răspunderea socială a Bisericii în Europa – operă misionară și ecumenică comună*, în „Gândirea socială a Bisericii”, Ioan I. Ică jr., p. 6.

Biserica devine, astfel, comunitatea ce unește lumea cu Dumnezeu, și acesta este în esență sensul misiunii⁴.

În multe părți ale Bisericii se constată o relativizare în practică a slujirii misionare ca atare, ca și când aceasta nu face parte integrantă din obligațiile preotului și din chemarea oricărui credincios.

Biserica stă totdeauna sub obligația apostolatului misionar (I Corinteni 9, 16), deoarece ea nu trebuie să țină ascunsă revelația Cuvântului lui Dumnezeu și nici să o rezerve unui anumit popor sau unui grup. Evanghelia are un caracter universal: „Oricine va chema numele Domnului, se va mântui” (Fapte 2, 21). Biserica este comunitatea aleasă și trimisă să vestească și să celebreze prezența și lucrarea lui Dumnezeu în noi și în mijlocul nostru, pentru toți, căci la Dumnezeu nu este părtinire. Dacă ea va tăcea, „pietrele vor striga” (Luca 19, 40). Desigur, Biserica are, în primul rând, datoria ei pastorală, rolul de învățătoare, față de cei ce se află deja înăuntrul ei. Preotul nu poate, însă, să rămână limitat la acest rol. Căci propovăduirea evanghelică și profetică la cei ce n-au auzit cuvântul lui Dumnezeu constituie un mandat apostolic. Această lucrare nu este uniformă, ea cunoaște diverse forme, în funcție de situație: „Cu iudeii am fost ca un iudeu, ca să dobândesc pe iudei... Cu cei ce n-au Legea, m-am făcut ca unul fără Lege” (I Corinteni 9, 20-21). Această lucrare este, mai presus de orice, o lucrare a libertății, iar orice nedreptate, orice oprimare sau violență împotriva libertății sau agresivitate misionară și violență prozelitistă mai cu seamă, sub pretextul convertirii, reprezintă un adevărat sacrilegiu.

Cuvântul divin, pârghie, prerogativă și premisă pentru activitatea misionară

În Tradiția Vechiului și Noului Testament, Dumnezeu Cuvântul a fost cunoscut și rămâne ca marea, nepătrunsă și neînțeleasă taină. Dumnezeu este Adevărul, care rămâne incomprehensibil, care este, deci, cuprinsul de necuprins în cuvântul omenesc. Cu toate acestea, El trebuie exprimat și această exprimare sau descoperire a lui Dumnezeu s-a făcut prin intermediul cuvintelor omenești. Dumnezeu, în nemărginita Sa înțelepciune, a ales cuvântul,

⁴ Ioannis Zizioulas, *Ființa eclesială*, traducere de Aurel Nae, Editura Bizantină, București, 1996, p. 245.

graiul ca mijloc de relevare și de intrare în legătură cu omul. Dumnezeu se revelează prin cuvânt. Descoperirea dumnezeiască prin cuvinte a început din clipa concretă a vorbirii lui Dumnezeu cu Adam, în grădina raiului și a rostirii protoevanghelului, îndată după căderea strămoșilor.

Acest mod de împărtășire a vocii lui Dumnezeu prin cuvinte s-a continuat prin aleșii și prorocii Săi din Vechiul Testament, dar s-a împlinit în mod desăvârșit în Hristos Domnul, Dumnezeu Cuvântul întrupat. Începând de la prima poruncă dată de Dumnezeu protopărinților în paradis și până la ultimele capitole ale Apocalipsei apare o expresie, poruncă, intenționat repetitivă, în paginile Sfintei Scripturi: „Și a zis Domnul...”, „așa grăiește Domnul”, „...fost-a cuvântul Domnului spre mine”. Aceste formule sacre evidențiază legătura ce a avut-o Dumnezeu prin viu grai, cu „chipul slavei Sale” – omul. Dumnezeu a grăit direct către aleșii Săi: „Și am auzit glasul Domnului care zicea...” (Isaia 6, 8). Descoperirea și comunicarea lui Dumnezeu prin cuvinte este o consecință a istoriei mântuirii și a Revelației. Această veste vine spre noi și nimeni nu poate să o tăgăduiască, ci dimpotrivă, toți oamenii au îndatorirea să o asculte, să o aprobe sau să o nege în mod responsabil. Dumnezeu a folosit cuvântul pentru a-și descoperi voia Sa oamenilor, ca ei să-L cunoască, iar prin cuvântul lui Dumnezeu se naște adevărata sănătate a sufletului⁵, premergătoare stării de desăvârșire.

Cuvântul este mijlocul voit de Dumnezeu, prin care El se împărtășește oamenilor, care ar trebui să-L recunoască ca Ziditor și Proniator al tuturor. Noi trebuie să ne regăsim în cuvântul divin, pentru că el este mișcare sau acțiune a lui Dumnezeu. Cuvântul divin apare, potrivit Sfintei Scripturi, ca și învățaturii patristice, ca o cuprinzătoare lucrare sau realitate a întoarcerii lui Dumnezeu spre lume ca și Creator, Mântuitor și Judecător. Același cuvânt al lui Dumnezeu a fost preluat și comunicat de Sfinții Apostoli, de Sfinții Părinți, de scriitorii bisericești și de slujitorii Bisericii lui Hristos.

Cuvântul revelator este întotdeauna încărcat de putere. Cuvântul dumnezeiesc este instrumentul și calea descoperirii lui de

⁵ Clement Alexandrinul, *Cuvântul a fost Pedagog prin lege și profeți*, în colecția „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. IV, EIBMBOR, București, 1982, p. 222.

Dumnezeu. Cuvântul lui Dumnezeu – la Sfinții Părinți – este „gura” lui Dumnezeu Însuși, precum i-a descoperit Domnul lui Ieremia prorocul (Ieremia 15, 19). Cuvântul lui Dumnezeu este vas și mijloc al limbii, mijloc de exprimare al Revelației. Așa se face Cuvântul „lumina lumii”; cuvântul lui Dumnezeu este adevărul (Psalmul 118, 160).

Cuvintele prin care Dumnezeu ni se revelează nu sunt litere moarte, ci ele sunt semne ale prezenței ipostatice a Cuvântului: „Cuvintele pe care Eu vi le-am grăit, ele sunt duh și sunt viață” (Ioan 6, 63). Prezența lui Dumnezeu se manifestă de cele mai multe ori prin cuvânt. Cuvintele Revelației dumnezeiești au generat și provoacă și astăzi experiența dumnezeirii Mântuitorului. Hristos Domnul, deși folosea în cuvintele Evangheliei Sale graiul comun, ele au în profunzimile lor virtualitățile unor sensuri nelimitate. Ele nu pot să fie epuizate total. Fiecare face experiența celui ce coboară în marginea mării, deși, în contact cu ea, nu poate spune că o cunoaște în întregimea ei⁶. Se poate vorbi despre o cunoaștere, dar este una doar limitată.

Cuvântul divin rămâne ca o realitate insondabilă și mereu plină de sensuri noi și profunde. Cuvintele divine, pline de seva mântuitoare, se păstrează și astăzi în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție.

Dumnezeul nostru este un Dumnezeu care vorbește. Numai prin cuvânt înțelegem relația între Dumnezeu și creatura Sa, căci așa s-a descoperit fapturilor raționale. Cuvântul a devenit elementul de legătură dintre Dumnezeu și oameni sau dintre Revelația divină și credincioși sau, mai mult, loc de întâlnire a creaturilor raționale cu Făcătorul lor. Istoria mântuirii este, între altele, și preocuparea pe care Dumnezeu o are pentru a Se descoperi, a Se face înțeles, atât cât este posibil. Propovăduirea bisericească reprezintă un ultim stadiu în această istorie, instrument major al acestei înțelegeri a Infinitului. Cuvântul lui divin a fost înveșmântat în graiul uman și „Cuvântul Dumnezeului nostru rămâne în veac” (Isaia 40, 8)⁷.

⁶Pr. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos sau Restaurarea omului*, Editura Omnicop, Sibiu, 1943, p. 213.

⁷Pr. prof. dr. Petru Rezuș, *Principiile ortodoxe ale propovăduirii*, în „Mitropolia Olteniei”, anul 1969, nr. 1-2, p. 8.

Cuvântul divin mijlocitor își are începutul în creație, iar plinirea lui se petrece în Întruparea Fiului lui Dumnezeu. Cuvântul revelat izvorăște din Cuvântul veșnic. Numai omului, această minunată faptură creată de Dumnezeu, i s-a dăruit o voce și o scriere. Logosul veșnic, în care se va descoperi taina, se va descoperi deci în voci, cuvinte și în semne umane. Numai Dumnezeu are cuvântul în Sine. Pentru aceasta cuvântul lui Dumnezeu este creator. Pentru Elohim, pentru Dumnezeul Vechiului Testament, gestul și cuvântul sunt un singur act. Dumnezeu lucrează cuvântând și cuvântează lucrând. Creația este o intimă conversație divină. Creația nu este devenire din Dumnezeu, ci o transpunere de realitate, un cuvânt întreg ce se face realitate. Creația nu este o formare de cuvinte-creații, ci o transpunere de cuvinte veșnice, care în fiecare creație nouă se face sensuri și euri proprii, copii, cuvinte ale Cuvântului Absolut. Cuvântul lui Dumnezeu nu este numai spus, ci el este și făcut, este împlinit, este cuvânt care devine faptă. De aceea, nu se poate face separare între cuvântul lui Dumnezeu și lucrare, fiindcă Dumnezeu când grăiește, de asemenea, se realizează în operă. Lucrarea lui Dumnezeu apare aproape ca o altă formă a vorbirii, iar opera lui Dumnezeu apare ca și cuvântul Său într-o altă înfățișare. Cuvântul lui Dumnezeu aduce la existență ceva ce nu era, ceva din neexistență⁸.

Cuvântul lui Dumnezeu este, deci, putere creatoare, este în același timp cuvânt și faptă ori acțiune. Dumnezeu a zis să fie lumină și s-a făcut. Mântuitorul Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat a poruncit vânturilor și s-au liniștit (Matei 8, 22), a certat duhurile rele și le-a izgonit din oameni (Matei 17, 18), a poruncit „frigurilor” ce țineau pe soacra Sfântului Apostol Petru și ea s-a vindecat (Luca 4, 39). Cu puterea cuvântului Său, Domnul a săvârșit mai multe vindecări. În legătură cu tămăduirea orbului, rostim în rugăciunea de la Sfințirea apei: „Prin cuvânt ai făcut să se sălășluiască lumina”. Prin puterea vindecătoare a cuvântului Său, Domnul a zis lui Lazăr, cel mort de patru zile și depus în mormânt: „Lazăre, vino afară!” (Ioan 11, 43) și Lazăr a înviat. De asemenea, a zis Domnul Fiului văduvei din Nain: „Tinere, ție îți zic, scoală-te” (Luca 7, 14).

Cuvântul lui Dumnezeu ni se revelează ca purtător de putere, de vitalitate și de permanență. Cuvântul Lui divin este o manifestare

⁸ Prof. dr. Georgios Galitis, *Cuvânt, revelație și cunoașterea lui Dumnezeu la Sfinții Părinți*, traducere din limba greacă de diac. Eugen Moraru, Sibiu, 1978, p. 11.

a personalității lui Dumnezeu a cărui putere o împărtășește. Puterea aceasta decurge din dinamismul și puterea Persoanei care exprimă cuvântul, adică Dumnezeu (Facere 12, 3; Numeri 23, 8).

Spre deosebire de cuvintele oamenilor, cuvântul lui Dumnezeu nu dispare. În Dumnezeu nu există nimic ce încetează. Cuvântul Său lucrează și nu trece. Dumnezeu a făcut făptura, cerul, pământul, universul cu toate cele din el, cu cuvântul Său: „Cu cuvântul Domnului Cerurile s-au întărit și cu duhul gurii Lui toată puterea lor. Căci El a zis și s-a făcut, El a poruncit și s-a zidit” (Psalmul 32, 6). Înțelepții Vechiului Testament subliniază, de asemenea, adevărul zidirii și așezării lumii prin cuvântul divin: „Cuvântul Său a făcut să înceteze marea și a sădit în ea insule... Prin El toate ajung la țelul lor și în cuvântul Lui s-au așezat toate” (Înțelepciunea lui Isus Sirac 43, 27, 30). Solomon începe rugăciunea sa către Dumnezeu cerând înțelepciune astfel: „Dumnezeule al părinților și Doamne al milei, Cel ce ai făcut toate cu cuvântul Tău” (Înțelepciunea lui Solomon 9, 1). Pentru acest fapt se poate vorbi despre cuvântul creator al lui Dumnezeu, cuvânt care „rămâne în veac” (Isaia 40, 8) și rămâne neschimbat.

Dumnezeu, în descoperirea de Sine pe care o face omului pentru viața acestuia în orizontul comuniunii, al relației spirituale cu El, îi vorbește printr-un limbaj adecvat ființei umane, actul divin de revelare manifestându-se prin profeții inspirați sau prin Logosul întrupat. În această calitate, omul pornește în misiune având ca țintă finală viața dumnezeiască, fiind un dar și, în același timp, o îndatorire⁹.

Transmiterea mesajului divin către întreaga comunitate umană prin persoana aleasă de Dumnezeu Însuși pentru această funcție, în limbaj uman, cu limitele inerente acestuia, are valoare de adevăr. Acesta este un adevăr pentru toți oamenii, fiii aceluiași părinte cerească, care participă la viață și se împărtășesc de existența care este un dar de la Dumnezeu. Astfel, Hristos rostește cuvintele lui Dumnezeu, ale Celui ce se află în Hristos, care, ca auto-revelare a lui Dumnezeu Însuși, se află în El: „Cuvintele pe care vi le spun nu le spun de la

⁹ John Meyendorff, *Teologia bizantină. Tendințe istorice și teme doctrinare*, traducere din limba engleză de pr. prof. dr. Alexandru Stan, EIBMBOR, București, 1996, p. 186.

Mine, ci Tatăl Care rămâne întru Mine, face lucrurile Lui. Credeți Mie că Eu sunt întru Tatăl și Tatăl întru Mine” (Ioan 14, 10-11)¹⁰.

Vechiul Testament ne oferă imaginea religiei adevărate, mono-teiste, revelate, ce se manifestă gradual, în funcție de capacitatea noetică, volițională și afectivă a omului de a fi în relație cu Dumnezeu. Dumnezeul Vechiului Testament se descoperă pe Sine drept „Cel ce este” (Ieșire 3, 14), ființa, persoana divină, sacră, ce se află, ontologic, în totală opoziție cu starea ființelor umane¹¹.

Revelația Vechiului Testament ne oferă o perspectivă teologică despre misiunea Bisericii, deoarece Vechiul Testament este o carte misionară al cărei mesaj se împlinește în Hristos și Biserica Sa. Astfel, Vechiul Testament conține idei misionare de o importanță excepțională pentru misiunea creștină.

Misiunea trebuie înțeleasă ca plan al lui Dumnezeu de a fi cu omul și de a-l mântui, omul cunoscând pe Dumnezeu. Astfel, poporul evreu are convingerea fermă că Dumnezeu este Salvatorul său, prin eliberarea strămoșilor săi din robia Egiptului, călăuzindu-i prin deșert și oferindu-le Canaanul ca pământ al Făgăduinței. Mai mult, Dumnezeu încheie Legământul cu poporul evreu, intervenind în istoria acestuia și făcând ca această relație cu Dumnezeu să fie unica rațiune a acestui popor de a exista. Această alianță determină întreaga istorie ulterioară a poporului evreu. De aceea, Vechiul Testament cuprinde revelația lui Dumnezeu care are o valoare universală ce se va evidenția plenar prin Hristos.

Ca atare, mesajul Vechiului Testament este unul universalist și misionar în perspectivă creștină, cu toate că religia mozaică este rezultatul interacțiunii dintre economie, politică și cultură, pe de o parte, și prezența lui Dumnezeu Mântuitorul, pe de altă parte, Care a interpelat, a purificat și transformat instituțiile umane, așa cum a făcut și face Biserica în epoca harului¹², locuința lui Dumnezeu prin Duhul Sfânt, care rămâne în ea și-și arată prezența.

Hristos este prin excelență subiectul misiunii, Misionarul suprem original¹³. Iisus este primul trimis al lui Dumnezeu și El

¹⁰ Michel Henry, *Eu sunt Adevărul pentru filozofie a creștinului*, traducere de diac. Ică Jr., Editura Deisis, Sibiu, 2000, p. 135.

¹¹ Pr. conf. dr. Gheorghe Petraru, *Temeiurile biblice ale misiunii Bisericii*, în „Teologie și Viață”, anul XIII (LXXXIX), nr. 1-6, p. 56.

¹² *Ibidem*, p. 59.

¹³ Pr. prof. dr. Dumitru Radu, *Ce este Biserica după învățătura ortodoxă?*, în „În drumător bisericesc, misionar și patriotic”, București, 1983, p. 82.

deleagă Biserica, în primul rând, să facă misiune, să evanghelizeze, adică să trimită, să facă cunoscut în toată integralitatea și puritatea adevărul revelat, supranatural, care nu poate fi decât de la Dumnezeu, iar, în doilea rând, să sfințească, prin harul Sfințelor Taine, pe oameni spre a le oferi relația mântuitoare cu Dumnezeu și, în al treilea rând, să extindă Împărăția lui Dumnezeu, viața în Hristos, pentru toți oamenii în toate activitățile lor, în societatea umană cu instituțiile ei¹⁴.

Cuvintele Evangheliei reprezintă anunțul misionar al lui Hristos despre Împărăția lui Dumnezeu, ca dimensiune a comunicării și comuniunii lui Dumnezeu cu oamenii¹⁵. Astfel, din Evanghelia Sfântului Apostol Matei câteva concluzii în perspectivă misionară pot fi formulate astfel: Iisus este Domnul înviat care trebuie să fie adorat, Domnul este cu noi până la sfârșitul veacurilor. În numele și puterea Lui, Biserica își mărește numărul ucenicilor, botează și învață, proclamând Evanghelia ca expresie a voinței și iubirii lui Dumnezeu pentru oameni, care la rândul lor, trebuie să împlinească voința Tatălui și să se iubească între ei în viața cea nouă a Împărăției lui Dumnezeu care este pecetluită prin Sfântul Botez. Evanghelia sa are un scop pastoral și misionar: pastoral, pentru că autorul se străduiește să redea încrederea unei comunități ce se află într-o oarecare criză de identitate, și misionar, pentru că el vrea să încurajeze pe membrii comunității, ai Bisericii, să dea mărturie despre Hristos și să fie slujitorii oamenilor în iubire după modelul lui Hristos¹⁶. Pe de altă parte, autorul Evangheliei a urmărit să arate comunității aflate în criză direcția spre care să se îndrepte și cum trebuie să înțeleagă această chemarea la misiune¹⁷.

Cu toate că Hristos își voalează identitatea Sa divină, transcendentă, aceasta întotdeauna se manifestă cu putere, la Botezul Său sau la Schimbarea Sa la Față. Dumnezeirea Sa se evidențiază prin vindecări și alungarea demonilor, prin puterea exercitată asupra naturii, prin maniera în care reacționează oamenii la cuvintele și minunile Sale și, mai ales, față de Învierea Sa din morți. Toate aceste

¹⁴ *Ibidem*, p. 83.

¹⁵ Pr. lect. Gheorghe Petraru, *Misiune și evanghelizare*, în „Teologie și viață”, anul LXXI (1995), nr. 1-3, p. 86.

¹⁶ *Ibidem*, p. 66.

¹⁷ David J. Bosch, *Transforming mission: paradigm shifts in theology of mission*, Orbis Books, 1991, p. 57.

calități, prin care se manifestă „reacțiile teofanice” ale mulțimilor ce înconjurau și ascultau urmându-L pe Hristos, fac ca El să fie înțeles ca revelația lui Dumnezeu, ca prezența lui Dumnezeu Însuși în Iisus din Nazaret. De aceea, și istoria paradoxală a lui Iisus Hristos, prin titlurile de Fiul eshatologic al Omului sau de Fiul transcendent al lui Dumnezeu, Domn al Sâmbetei și altele, autoritate transferată apoi prin Duhul Sfânt Bisericii Sale care proclamă Evanghelia, sfințește pe oameni și îi călăuzește spre Împărăția lui Dumnezeu.

În ceea ce-l privește pe Sfântul Evanghelist Luca, acesta oferă o paradigmă misiologică ce accentuează dimensiunea soteriologică a misiunii și rolul Duhului Sfânt în misiunea Bisericii. De altfel, Sfântul Evanghelist Luca a introdus noțiunea de istorie a mântuirii ce cuprinde trei perioade distincte: a) perioada lui Israel până la Sfântul Ioan Botezătorul; b) cea a lucrării mesianice a Mântuitorului Iisus Hristos; c) epoca Bisericii, inaugurată în ziua Cincizecimii, ce reprezintă momentul de trecere de la lucrarea mântuitoare a lui Hristos, în umanitatea Sa personală, la extinderea acestei lucrări în oameni¹⁸. De aceea, misiunea creștină are un caracter universal în sens spațial și temporal, ceea ce implică exigența căinței, a întoarcerii, a convertirii la Dumnezeu, în Hristos, spre iertarea păcatelor și dobândirea mântuirii, a împărtășirii de iubirea Părintelui Ceresc (parabola Fiului risipitor, Luca 15, 11-32). Biserica și misiunea ei, lucrarea misionarilor este călăuzită, inspirată și întărită de Duhul Sfânt, dimensiunea pnevmatologică a misiunii fiind în mod deosebit evidențiată de Sfântul Evanghelist Luca, acesta arătând, în același timp, că misiunea implică suferință și jertfă în contextul adversității, a necredinței unora, a păcatului, a răului în lume¹⁹.

În Evanghelia Sfântului Apostol Ioan, textul misionar capital este acesta: „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască prin El lumea” (Ioan 3, 16-17). Sensul misiunii este, astfel, unul cosmic. Hristos este trimis de către Dumnezeu pentru toată lumea, pentru ca toți oamenii să cunoască pe „singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe

¹⁸ *Îndrumări misionare*, EIBMBOR, București, 1986, p. 382.

¹⁹ Pr. conf. dr. Gheorghe Petraru, *art. cit.*, p. 68.

Care L-a trimis” (cf. Ioan 17, 3). Interpretând acest text, Sfântul Chiril al Alexandriei face un îndemn mereu actual pentru misiunea Bisericii, acela de „a lupta pentru dogmele Bisericii”²⁰.

Evanghelia este, așadar, cuvântul sau mesajul Crucii, un mesaj plin de puterea ce vine de la Dumnezeu²¹ și care este menită să ajungă pretutindeni. Misiologia de astăzi afirmă că misiunea esențială a Bisericii este propovăduirea Evangheliei mântuirii lui Iisus Hristos, extinderea Împărăției lui Dumnezeu pe pământ, nu construirea sau menținerea unei societăți creștine cu caracter superficial. Diminuarea, în epoca noastră, a credibilității Bisericii ca instituție ar fi o reacție la acea metodă misionară potrivit căreia programul Bisericii ar fi realizarea unui „corpus christianorum” cu orice preț, fără certitudinea calității spirituale.

²⁰ Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, traducere de pr. prof. Dumitru Stăniloae, în colecția „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 14, București, 2000, p. 195.

²¹ William P. Dickson, *Critical and Exegetical Handbook to the Epistles to the Corinthians*, Editura Read Books, 2008, p. 36.